

Pandemije, potresi... i gospodarstvo

OVA KRIZA

SVIMA NAM MORA BITI PRILIKA ZA NOVI RAST I RAZVOJ

Kako s gospodarskog i gledišta struke najbolje odgovoriti na prirodne katastrofe, pandemiju koja je snažila cijeli svijet i potres koji je pogodio Zagreb i okolicu, za ovaj broj časopisa EGE svoja su rješenja i prijedloge ponudili predstavnici nekoliko vodećih svjetskih proizvođača opreme za grijanje, hlađenje, ventilaciju i klimatizaciju, ujedno i naših važnih poslovnih partnera.

Novi projekti, daljnji rast tržišta, širenje programa, ali i mnogi novi izazovi... Sve su to bila neka od najvažnijih očekivanja predstavnika nekoliko vodećih hrvatskih tvrtki u broju časopisa EGE 5/2019 u vezi s poslovanjem i stanjem na tržištu i u cijelom gospodarstvu u 2020. godini. Ipak, nitko nije mogao ni zamisliti da će se cijeli svijet suočiti s jednim posve novim izazovom kao što je pandemija koronavirusa koja je promijenila ne samo poslovanje, već i svakodnevno življenje u gotovo svim zemljama svijeta. Da sve bude još gore, drugoga dana proljeća ujutro Zagreb

i okolicu pogodio je snažan potres u kojem su oštećene tisuće obiteljskih kuća, stambenih, poslovnih i javnih zgrada.

Ipak, kako se radi o prirodnim katastrofama, možda se najbolje prisjetiti jedne od glavnih prirodnih zakonitosti, a to je da opstaju oni koji se najbolje uspiju prilagoditi. Uostalom, možda su upravo pandemija i potres prigode za okrenuti se nekim novim rješenjima, novim proizvodima i uslugama i potražiti neke nove poslovne prilike i nove načine poslovanja, koji su možda do sada bili smatrani nemogućima.

ZA SADA JE JOŠ TEŠKO RADITI PROCJENE

Daikin Hrvatska d.o.o.,
Zagreb

“Kako bi doprinijeli suzbijanju pandemije koronavirusa, svi zaposlenici ureda Daikin Hrvatska od 16. ožujka radili su od kuće. Naravno, i dalje su dostupni za sva pitanja i potrebe tržišta e-mailom i telefonom, a u posebnim slučajevima i na licu mjesta. To se najviše odnosi na Odjel servisa čije terenske usluge se obavljaju na isključivo vanjskim i u nekorisćenim unutarnjim prostorima. U tim slučajevima strogo su poštivane mjere Civilne zaštite: održavan je razmak od 1 m na vanjskim i 2 m u unutarnjim prostorima, kod eventualnog rada u unutarnjim prostorima provodi se dezinfekcija svih površina koje se dodiruju prije i poslije rada, zbog pravila razmaka službenim vozilom se smije voziti samo jedna osoba itd. Mnoga gradilišta su aktivna i nastavila su s radom, a pri tome smo se trudili i trudimo se dalje da, unatoč otežanom transportu, logistika, prodaja i dobava rezervnih dijelova odrađuju svoj dio u najkraćem mogućem roku. Prioritet u isporuci svakako se daje subjektima koji su bitni za očuvanje zdravlja.

PRIORITET JE OČUVATI LJUDE

O smanjenju poslovanja je jako teško raditi procjenu, pogotovo bez jasnog znanja koliko će za-

stoj trajati i koliki će mu biti utjecaj na sve sudionike. Između ostalog, to je izuzetno ovisno i o mjerama Vlade za pomoć gospodarstvu. Ono što smo postavili kao prioritet je svakako očuvanje cjelokupnog kadra jer je bez ljudi bilo kakav ‘ponovni start’ nemoguć, a imamo tu sreću da su svi naši djelatnici entuzijastični oko povratka u normalno radno okruženje. S druge strane, kao tvrtka imamo jako dobar kontakt s tržištem na svim nivoima, posjedujemo veliku širinu opreme, rješenja i usluga i to nam daje optimizam da će ova neđaća koja je oko nas imati čim manji utjecaj na naše poslovanje i na naše djelatnike.

POTRES ZAHITIJEVA BRZU I UČINKOVITU SANACIJU

Potres u Zagrebu je, na žalost, napravio značajnu štetu na stambenom fondu, koji sada traži brzu i učinkovitu sanaciju. Sanacija će morati obuhvatiti i dijelove sustava grijanja i pripreme potrošne tople vode. Poseban su izazov urušeni i oštećeni dimnjaci koji su sastavni dio tradicionalnih sustava grijanja.

Energetski učinkovito rješenje s dizalicama topline, ujedno i brzo i jednostavno rješenje za ugradnju, može biti alternativa sustavima koji moraju imati dimnjake. Sustav subvencioniranja ugradnje dizalice topline od države, koji već ionako postoji, može krajnjim korisnicima dodatno ubrzati i financijski olakšati proces obnove. Takvo rješenje oštećenih stambenih objekata bi sutra sa sigurnošću omogućilo i smanjenje dimnih plinova u centru Zagreba.

HVALEVRIJEDNA AKCIJA

I za kraj, treba reći da su djelatnici Daikinovog servisa u Kliničkoj bolnici Dubrava u Zagrebu postavili instalaciju tehničkog hlađenja uređaja za računalnu tomografiju (CT) i rendgenskih uređaja u novom hitnom prijemu bolesnika oboljelih od novog koronavirusa. Nadamo se da smo tim mjerama pomogli u sprječavanju širenja virusa i zahvaljujemo svima koji su se u proteklom tjednima brinuli i dalje se brinu za zdravlje i dobrobit cijele zajednice.”

▼ Dobar primjer ‘akcije na terenu’ je Daikinova pomoć za KB Dubrava

POTREBNA JE NOVA SINERGIJA

"Nitko nije sretan kada se dogode ugroze. S druge strane, čovjek je otporno biće i brzo se prilagođava kada su ovakvi izazovi na dnevnom redu. Management tvrtke Robert Bosch u Hrvatskoj je u vrlo kratkom roku proveo sve mjere koje su potrebne za sigurnost djelatnika, osiguravši dezinfekcijska sredstva u uredima, odobrivši rad od kuće i brinući se o nastavku svih poslovnih procesa. Isporuke ni u jednom trenutku nisu dovedene u pitanje, što je vrlo bitno u restriktivskom razdoblju jer se na taj način mogu maksimalno ograničiti financijske štete kompaniji. Pogotovo u proizvodnim pogonima koje Bosch posjeduje u cijelome svijetu su brzo poduzete mjere u velikom opsegu. Za kompaniju koja ima više od 400 000 zaposlenih i ogromnu odgovornost ništa se ne može prepustiti slučaju. Bosch je kao tvrtka oduvijek poslovala društveno i financijski odgovorno te u tom svjetlu nastavlja i dalje.

NEODRŽAVANI DIMNJACI UVIJEK SU SLABA KARIKA

Već niz godina skupa sa svojim stručnim partnerima promoviramo potrebu za kvalitetnim održavanjem centralnog grijanja skupa s dimovodnim sustavima. Sama činjenica da smo glavni sponzor na Konferencijama hrvatskih dimnjačara govori tome u prilog. Išli smo i korak dalje osnivanjem stručnog časopisa 'DIM' koji je služio za stručnu raspravu i kvalitetnu edukaciju ljudi iz dimnjačarske struke. Sada smo svjedoci da u ovom teškom potresu su upravo neodržavani dimnjaci bili slaba karika starih zgrada u Zagrebu. To vam je kao da vozite auto 200 000 km i ne mijenjate nijedan potrošni dio, a dimnjaci se troše. Stanari su tradicionalno naviknuti da je održavanje zgrade društvena briga i nisu se snašli u ulozi nositelja obveza održavanja zajedničkih dijelova zgrada. Sada je došlo vrijeme za redefiniranje pričuve i mijenjanje pristupa obvezama prema svome domu.

Svjesni smo da nije uvijek lako pokriti sve životne troškove, ali kamatne stope nisu nikad bile niže i treba u duhu solidarnosti među stanarima brinuti više o svojoj zgradi. Stanari mogu investicijama u nove tehnologije u relativno kratkom roku vratiti uloženo kroz uštedu u potrošnji energije.

Jedno od mogućih rješenja su i dizalice topline. Ovdje treba imati na umu da su one prikladnije za podna grijanja jer se tada omogućuje visoka učinkovitost sustava grijanja i mala potrošnja električne energije.

Mario Širić, dipl. oec.

voditelj Odjela Bosch
Toplinske tehnike
Robert Bosch d.o.o., Zagreb

Za većinu zgrada u centru Zagreba će najoptimalnije rješenje biti ipak sanacija postojećih dimnjaka s plastičnim cijevima u kombinaciji s kondenzacijskim uređajima. Na terenu postoji niz primjera uspješnih sanacija iz prijašnjih godina, gotovo u svakom zagrebačkom kvartu.

SERVISNA SLUŽBA JE STALNO NA RASPOLAGANJU

Ne samo što smo zadovoljni našom servisnom službom, nego smo i jako ponosni na naše servisne partnere. Ni u jednom trenutku nisu u hitnim slučajevima ostali doma. Uz primjenu uputa Stožera Civilne zaštite su se odazvali na sve hitne pozive. Ovlašteni serviseri posjeduju svoje vlastite skladište rezervnih dijelova, a nadopunjavaju se iz Bosch skladišta koje je na zapadnoj strani Zagreba i radilo je svakim radnim danom 8 - 16 h. Tako će i ostati.

NIJE LAKO NAĆI BRZA I JEDNOSTAVNA RJEŠENJA

Na području Zagreba i cijele Hrvatske potrebna je nova sinergija svih aktera društva koji se bave održavanjem građevinske supstance. Poticaj mogu dati i razne udruge kao što je Hrvatska udruga stanara i suvlasnika zgrada koja se trudi kvalitetnijim pravnim propisima na izvjestan način sve subjekte prisiliti na izvršavanje obveza bitnih za održivi razvoj urbane sredine. Potrebno

je i preko Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja provesti pripreme za donošenje nacrtu Zakona o upravljanju i održavanju zgrada.

Dakako, kao proizvođač opreme uvijek smo otvoreni za dijalog o stručnim temama koje mogu pomoći u iznalaženju tehničkih rješenja hrvatskim građanima za kvalitetniji i lakši život.

Vlada ima pune ruke posla i nije jednostavno naći brza i laka rješenja. Sada je potrebna pomoć na sve strane, prvenstveno oboljelima, a zatim i stanarima preko 600 oštećenih i razrušenih zgrada i hrvatskom gospodarstvu. Dok smo još predsjedavajući ispred Europske komisije, treba naći izvore za pomoć u institucijama Europske unije. Nadalje, treba donijeti kvalitetan zakon o pomoći sanaciji zgrada i otvoriti povoljne bankovne linije.

Bosch već sada nudi otplatu opreme na 24 rate uz velike popuste na opremi. Trenutačno smo u fazi izrade dodatnih povlastica stanarima koji se nalaze u skupini od preko 600 oštećenih zgrada. Ništa manje važno je širiti optimizam i poruku da Hrvatska to može prebroditi uz solidarnost hrvatskih ljudi."

PRESUDNO JE SAČUVATI MIR I STALOŽENOST

“Nijednu ozbiljnu tvrtku problem izazvan pandemijom koronavirusa nije trebao previše iznenaditi. Problem je bio u najavi duže vrijeme, restriktivne mjere donošene su postupno i bilo je moguće pripremiti se za novu situaciju, naravno, u mjeri u kojoj je to moguće. Vaillant se organizacijski i u svakom drugom pogledu dobro pripremio: imamo planove za različite faze i stupnjeve moguće krize, prilagodili smo načine i oblike poslovanja i funkcioniramo potpuno ‘normalno’, ali na novi i drugačiji način. Inače smo u poslovanju uvijek nastojali gledati unaprijed i pripremati se za očekivane promjene na tržištu te nam je dugogodišnje iskustvo s takvim promišljanjima vjerojatno pomoglo da se i sada na vrijeme pripremimo i na odgovarajući način prilagodimo. Ono što je posebno bitno i čime se ponosimo je činjenica da svoje poslovanje, potporu i usluge našim partnerima nismo zaustavljali ni jedan jedini dan.

ZA KRAJNJE KORISNIKE NIŠTA SE NIJE PROMIJENILO

Potres koji nas je zadesio dodatno je otežao cijelu situaciju, ali daleko najveće posljedice imat će na osobnoj razini kod ljudi čija je imovina stradala nego što će imati znatniji utjecaj na bilo čije poslovanje.

Mislim da možemo biti zadovoljni načinom organizacije i rezultatima rada u našem području djelovanja. Dugogodišnji predan, ozbiljan i sistematičan rad svih čimbenika u branši (i uz sve manje manjkavosti i nedostatke kojih smo i ranije bili svjesni) doprinio je da i u ovakvim kriznim, izvanrednim i teškim situacijama sve po pitanju grijanja, hlađenja i pripreme potrošne tople vode ipak funkcionira na, u okolnostima, zadovoljavajućem nivou. Trenutačno su građani Zagreba zaokupljeni pitanjem sigurnosti svojih obitelji, a nakon toga građevinskom sanacijom oštećenih objekata i, kada na red dođe pronalaženje rješenja za grijanje i toplu vodu, naši će stručnjaci u suradnji s našim partnerima svima pružiti precizne, odgovarajuće i sveobuhvatne informacije.

Tako naša Servisna služba nije prestajala s radom nijedan dan, a jednako tako ni opskrba rezervnim dijelovima. Svi naši ovlašteni servisi imaju na raspolaganju dovoljne količine rezervnih dijelova, a dodatne potrebne dijelove naručuju ‘online’

Mario Opačak, dipl. oec.

član Upravnog odbora
Vaillant d.o.o., Zagreb

putem naše odavno raspoložive aplikacije, a dijelove dobivaju paketnom dostavom isti ili već sljedeći dan. Prilagodbe sustava poslovanja primjetne su samo iz naše i perspektive naših ovlaštenih servisa, dok se za krajnje korisnike ni u jednom trenut-

ku nije ništa promijenilo, osim dodatno uvedene i jasno komunicirane procedure za održavanje socijalne distance kod izvođenja servisnih intervencija.

STRUKA I STRUČNOST UVIJEK NA PRVOM MJESTU

U ovoj kao i u svim drugim kriznim situacijama presudno je sačuvati mir i staloženost te tražiti i poštivati mišljenja i savjete stručnih lica. S tim ciljem smo na našoj web stranici www.vaillant.hr otvo-

rili novu rubriku pod nazivom 'Važne obavijesti', na kojoj svim korisnicima i drugim građanima damo sve važne sigurnosne informacije i obavijesti relevantnih nadležnih službi.

Moram napomenuti da se Vlada na vrhunski način nosi sa zdravstvenom krizom jer je to njezin prvi prioritet. Način na koji upravlja i djeluje po tom pitanju ulijeva povjerenje da će se i na polju ekonomskih mjera poduzeti jednako kvalitetne mjere i koraci koji, koliko god nama kao gospodarstvenicima puno značili, ipak mogu podnijeti još nekoliko dana pripreme prije donošenja.

UVIJEK POUZDAN PARTNER

Vaillant će sa svoje strane, kao i uvijek do sada, biti pouzdan partner svim svojim suradnicima i pronaći ćemo načine da se međusobno podupremo i pomognemo kako bi ovu i nadolazeću krizu prošli sa što manje štete i posljedica po bilo koju stranu. Konačno, u svakodnevnom sam kontaktu s kolegama iz većine europskih zemalja, razmjenjujemo sve relevantne informacije sa svih tih tržišta i mogu pratiti i uspoređivati razvoj događaja u tim zemljama i kod nas.

Smatram da u Hrvatskoj možemo biti ponosni na način na koji se naša država i branša do sada nosila s epidemijom i svim pratećim posljedicama."

STRUČNJACI ZNAJU ŠTO TREBA NAPRAVITI

"Čim je nastala situacija s koronavirusom, odmah smo reagirali na način da smo među prvima pokrenuli rad iz daljine i na taj način fizički kontakt smanjili na minimum, a da ni najmanje nismo utjecali na osobni kontakt i dostupnost kolega u prodaji i u tehničkoj službi, odnosno servisu. Stanje skladišta je bilo pojačano u svrhu dostupnosti prodajne robe i rezervnih dijelova, dok su distribucijski lanac i dostava funkcionirali s minimalnim kašnjenjima.

Situacija će svakako imati utjecaja na rezultate prodaje iz razloga što su stale javne investicije i projekti, dok su privatni investitori suzdržani i pretpostavka je da će planirane investicije odgoditi do daljnjega. Koliki će biti razmjeri, možemo samo nagađati, a najviše će ovisiti o povratku u 'normalu'.

ELEMENTARNA NEPOGODA ILI NEMAR?!

Radovi na sanaciji šteta nastalih zbog potresa će se odvijati dugoročno, što znači da se i ovdje može očekivati pokretanje investicija sa zakašnjenjem zbog utvrđivanja nastalih šteta, odabira prioriteta i samog financiranja. U potresu su stradali mahom stariji objekti i dimnjaci građeni od pune opeke koji su neadekvatni za korištenje te su odavno trebali biti srušeni i zamijenjeni novima. Nije nam poznato da se srušio i jedan dimnjak ili objekt novije proizvodnje građen prema važećim standardima i propisima. Pitanje je da li se u Zagrebu dogodila elementarna nepogoda ili je nemar došao na naplatu?

Vezano za problematiku ugradnje plinskih trošila, a posebno onih na zajedničkom dimnjaku, potrebno je s nadležnim institucijama razraditi hitan akcijski plan. Iz vlastitih iskustava znamo da sva kućanstva nisu sama u mogućnosti podnijeti troškove kako bi osigurali sigurno, tehnički adekvatno i ekonomsko-ekološko rješenje za zamjenu starih trošila i dotrajalih dimnjaka. Ovdje treba osigurati sredstva na nivou države i pod hitno odrediti prioritete jer su u pitanju ljudski životi i sudbine.

Tehnička rješenja za takve probleme postoje i nudimo ih već godinama. Gdje je moguće, može se izraditi AW dimnovodni sustav po vanjskom zidu za kondenzacijske plinske uređaje pa klasični dimnjak nije potreban. Ukoliko ta opcija nije moguća ili je spriječena isporuka plina, može se ugraditi i

Vladimir Turina
dipl. ing.

direktor
Viessmann Hrvatska
d.o.o., Zagreb

dizalica topline zrak - voda koja je prikladna za korištenje s postojećom instalacijom grijanja.

Za sada se unesrećeni potresom griju priručno kako god mogu, a kako se mjere za ublažavanje zaraze popuštaju, sve više dobivamo upite kako riješiti problem grijanja i pripreme PTV-a. Stručnjaci znaju što treba napraviti, bitno je osigurati financiranje.

PLIN NIJE JEDINI ENERAGENT

U našem programu već niz godina nudimo dizalice topline za pripremu potrošne tople vode i one su odlično rješenje za centralni sustav pripreme PTV-a. Rast prodaje na godišnjoj razini pokazuje da struka sve više promovira i koristi obnovljive izvore, dok krajnji korisnici ista rješenja prihvaćaju, ali smo na žalost, još daleko od nivoa susjednih zemalja.

Trenutno smo u postupku uvođenja novog proizvoda u naš portfolio, a radi se o elektro-kotlu koji u ovoj situaciji može biti rješenje za problem dimnjaka i prekinute opskrbe plina u pojedinim objektima koji su stradali od potresa ili im dimnjaci više nisu sigurni za daljnju upotrebu. Dodatno se na nivou obiteljskih kuća električni kotao može kombinirati sa sunčanom elektranom kako bi se opravdao i ekološki aspekt, čije komponente i kompletne sustave isto nudimo u našem programu.

Naša servisna služba sada funkcionira odlično, isporuka rezervnih dijelova je uredna, a serviseri rade normalno, naravno uz mjere zaštite. No, potres će svakako probuditi svijest građana i nadležnih službi o važnosti ispravnosti građevina. Pretpostavljam da će se medijska hajka protiv zamjene atmosferskih i turbo-uređaja zaustaviti i da ćemo sada lakše moći dokazati da je u interesu korisnika imati moderno i sigurno plinsko grijanje - ono na što nam iz Europske unije godinama ukazuju.

TREZVENOST, STRPLJIVOST I OPTIMIZAM

Globalna situacija u svijetu, gdje su u proteklom tjednima zatvarane tvornice i proizvodnja te gradovi, regije i granice, imat će veliki utjecaj na nas, ne samo u smislu dobave resursa i proizvoda za pojedine grane gospodarstva, nego i u širem pogledu na utjecaj tijeka novca zbog kojeg će jedna od najjačih grana hrvatskog gospodarstva, turizam, osjetno pretrpjeti velike gubitke. U ovom je trenutku bitno sačuvati radnu snagu i omogućiti pokretanje investicija kako ne bi stali u potpunosti.

Smatram da će dosadašnje kratkoročne mjere Vlade svakako pomoći gospodarstvu, ali treba sagledati situaciju i dugoročno i razviti razne modele mjera za eventualne razne slučajeve koji bi se mogli dogoditi u budućnosti. Očekujem daljnju brzu reakciju nadležnih tijela u smislu očuvanja radnih mjesta i olakšica za tvrtke koje su direktno ili indirektno zahvaćene kriznom situacijom.

Primjere možemo potražiti kod europskih susjeda koji su već pokrenuli takve mjere. Što se tiče Viessmanna, i dalje dajemo maksimalnu podršku našim partnerima, posebno što se tiče rokova i opsega kreditiranja.

I za kraj, u ovim neizvjesnim vremenima svakako je potrebno zadržati trezvenost, strpljivost i optimizam. Moramo se prilagoditi situaciji i svatko treba pridonijeti maksimalno što može i nikako se prepustiti samo čekanju i letargiji..."

POUZDANOST JE SADA POSEBNO CIJENJENA

“Kada govorimo o potresu u Zagrebu i okolici, na sreću, nismo imali nikakve štete, a također nismo osjetili ni konkretne posljedice na poslovanje. Ipak, ne možemo zanemariti da će štete koje je potres napravio dodatno pogoršati tešku gospodarsku situaciju, kakva nas čeka u idućem periodu.

Kada govorimo općenito o krizi, nitko od nas nije mogao predvidjeti kako će se razvijati situacija i da će nepogoda brzo proširiti na cijeli svijet. Od trenutka kada su uvedene mjere zaštite u Hrvatskoj, organizirali smo se na način da sve poslove koje možemo raditi dislocirano, od doma, tako i obavljamo. Ono što je bilo nužno za funkcioniranje firme, npr. izdavanje rezervnih dijelova, nastavili smo raditi kao i do sada. U proteklom je tjednu bilo najvažnije zaštititi zdravlje i poštovati naputke Kriznog stožera i u tom smo se smislu strogo pridržavali pravila pri obavljanju dijela posla koji smo nastavili raditi unutar poduzeća.

Vezano za štete koje ćemo pretrpjeti, trenutačno je jako teško to predvidjeti. Činjenica je da najveći dio našeg poslovanja ovisi i nastavku izvođenja građevinskih radova, a to ovisi o daljnjem razvoju situacije. U najboljem slučaju, radovi će se nastaviti u manjem opsegu pa ćemo štete sigurno imati i neće biti male, a kolike će biti, danas je teško procijeniti. Ono što je ohrabrujuće u ovom trenutku je da protok robe koju naručujemo iz Njemačke funkcionira.

SANIRANI I ODRŽAVANI DIMNJACI SE NE BI URUŠILI

Razgovarajući s našim poslovnim partnerima, a i gledajući mnogobrojne izvještaje na televiziji, jasno je da su najveći problem u centru Zagreba stvorili dotrajali dimnjaci na zgradama. Na dosta zgrada su se tako stari i neodržavani dimnjaci srušili na tlo i prouzrokovali dodatnu štetu, ali i ugrozili sigurnost građana. Sigurno je da do toga ne bi došlo da su ti dimnjaci održavani ili sanirani. Ne bih ulazio u procjene tko je kriv za takvo stanje, ali je sasvim jasno da je ovakvo stanje neodrživo. Posljedica ovakvog stanja su mnogobrojne štete na objektima, a također i nemogućnost korištenja sustava grijanja i pripreme potrošne tople vode za stanare. Sve ovo nas vodi prema temama o kojima niz godina raspravljamo na našim skupovima, kao što su ugradnja kondenzacijskih kotlova, dizalica topline i sanacija postojećih dimnjaka.

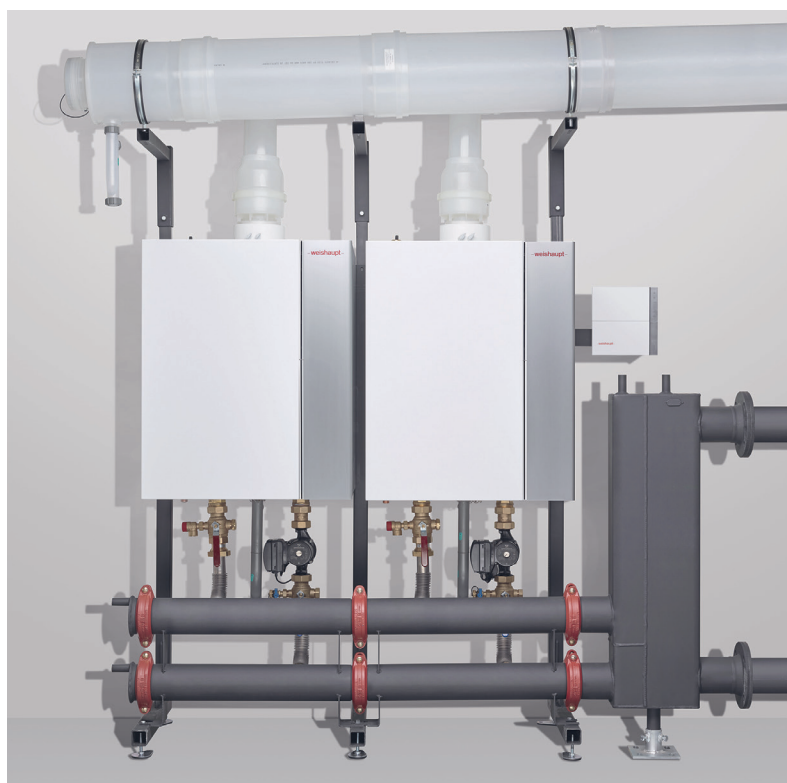
Ante Prusina, dipl. ing.

voditelj prodaje
Weishaupt-Zagreb d.o.o., Zagreb

Činjenica je da je većina dimnjaka u centru Zagreba neupotrebljiva za kondenzacijske sustave grijanja, a samo takvi se zakonski mogu ugrađivati. Vjerojatno je takvo stanje u cijelom gradu, ali se ovdje radi o starijim zgradama pa je došlo do urušavanja.

POTREBNI SU NOVI SUSTAVI GRIJANJA

Glavna pouka iz svega bi trebala biti da se hitno mora poticati modernizacija sustava grijanja,

a to se do sada radilo bez kontinuiteta i s malim iznosima poticaja. Pod pojam modernizacija pri tome mislim na sljedeće:

- poticanje ugradnje dizalica topline kao sustava koji donosi najveće uštede
- poticanje ugradnje kondenzacijskih kotlova, a preduvjet za to je sanacija dimnjaka
- poticanje ugradnje zajedničkih kotlovnica za objekte, gdje je to moguće, jer je taj sustav učinkovitiji od etažnog grijanja
- poticanje ugradnje solarnih kolektora, pri obnovi postojećih objekata.

Također imam informaciju da su kotlovnice i strojarnice koje nisu u prizemlju ili podrumu objekta jako izložene štetama prilikom potresa. Zbog toga bi preporuka projektantima bila da bi ovakva rješenja ubuduće bilo bolje izbjegavati, ako je to moguće.

Naravno, u našem proizvodnom programu imamo rješenja koja u uvjetima neispravnih dimnjaka ili prekida isporuke plina mogu pomoći u grijanju i pripremi PTV-a. Činjenica je da je stručna javnost uglavnom upoznata s tim, pri čemu mislim na projektante strojarских instalacija i instalatere. S druge strane, građanstvo nije dovoljno informirano ni o mogućnostima ni o prednostima takvih uređaja. Već samom ugradnjom kondenzacijskih plinskih bojlera, gdje je moguća isporuka plina, a uz prethodnu sanaciju dimnjaka ostvaruju se uštede za 10 - 20% na potrošnji plina. Za situaciju gdje je nemoguće dovesti plin na objekt u razumnom roku, moguće je ugraditi dizalice topline, tako da plin nije potreban, a na taj način se uz preinake na postojećim instalacijama može osigurati i priprema PTV-a, ali i hlađenje objekta. Na žalost, javnost koja nije stručna je nedovoljno ili nikako upoznata o mogućim rješenjima, a poticaji za ugradnju ovakvih sustava su nedovoljni i, posebno bih naglasio, nisu kontinuirani, kao što je slučaj u većini članica Europske unije.

VALJA SE NADATI DA ĆE POSLJEDICE BITI ŠTO MANJE

Kada govorim o poslovanju unutar sustava Weishaupt, a pri tome mislim na stanje rezervnih dijelova, isporuku robe i funkcioniranje, promjene su bile minimalne. Isporuka robe je ostala standardna i do sada nismo imali nikakvih kašnjenja, a u skladu s tim je i stanje rezervnih dijelova. U tom smislu smo i dalje podrška našim ovlaštenim servisnim partnerima i instalaterima. S druge strane, svjesni smo situacije da se sada obavljaju samo nužne intervencije kada je servis u pitanju, da je otežano ili onemogućeno izvođenje radova za za-

početim objektima jer su sigurnost i zdravlje ljudi na prvom mjestu. U tom smislu smo i prilagodili poslovanje, tako da poslove koji se mogu raditi od doma tako i radimo. Odgodili smo sva školovanja i druženja s partnerima, a u firmi smo organizirali dežurstva tako da možemo osigurati isporuku dijelova i opreme i njezino funkcioniranje

Sve ovo je sigurno situacija s kojom se nije sreo nitko od nas. Kriza je takva da posljedice ne mogu predvidjeti ni autoriteti na svjetskoj razini. Svakako ćemo nastaviti raditi i pružati usluge poslovnim partnerima i u ovim okolnostima, pri čemu ćemo se pridržavati regulative i uputa o ponašanju i radu u teškim okolnostima. Ostaje se nadati da sve ovo neće trajati predugo i da će posljedice biti što manje. Kao naš zaštitni znak imamo pouzdanost pa vjerujem da je pouzdanost u ovakvim vremenima posebno cijenjena.

Trenutačna situacija kod nas je takva da ne bilježimo veliki pad prometa pa u tom smislu i naša očekivanja nisu velika. Ipak, vrijeme koje je ispred nas će sigurno donijeti promjene, tako da je svaka pomoć nadležnih tijela dobrodošla i bit će nužna. Prije svega, očekujem podršku s ciljem da zadržimo postojeća radna mjesta, a primjećujem da i mjere koje Vlada poduzima idu u tom smjeru te ih podržavamo. Vezano za porezna davanja, podržavamo i mjere koje se odnose na plaćanje poreza na dodanu vrijednost nakon naplate računa. Nadamo se da bi ta mjera mogla i ostati kao trajna i dobra posljedica ove krize. Weishaupt-Zagreb je dio grupacije Weishaupt i vezano za financiranje i odgode prema postojećim kupcima naše odluke su vezane za odluke iz središnjice u Njemačkoj. Trenutačno ne očekujemo nikakve promjene u odnosu na dosadašnji način poslovanja.

Kriza kao kriza nosi posljedice, ali je ovo i prilika da na osobnoj i općoj razini vidimo koji su nam prioriteti, gdje griješimo i što možemo učiniti da bi to promijenili. Kada govorimo o našoj struci, mislim da ćemo se složiti da nam nedostaje strategija razvoja, ozbiljnije poticanje obnovljivih izvora. Također nam nedostaje i zaštita struke, pri čemu mislim na projektante i izvođače strojarских instalacija. Uzmimo samo primjere iz susjedne Slovenije, gdje su poticaji za obnovljive izvore kontinuirani i maksimalno transparentni, a procedure jednostavne. Također se potiče stručnost na način da krajni kupac plaća bitno niži porez na dodanu vrijednost na sustave grijanja u slučaju kupovine preko ovlaštenog instalatera, nego u slučaju direktne kupovine. Na taj način je postignuta viša stručnost ugradnje i smanjuje se i siva ekonomija. Nedostaje nam inicijativa koju neke druge struke imaju. Nadam se da je ovo prilika da se ovim pitanjima počnemo ozbiljnije baviti." ■